

מסורת הש"ס

הערל פרק שמיני יבמות

ע"ה

עין משפט
ג'ר מצוה

דאי עבר ונסיב או בת ישראל או גורת: דאי לא כנס קרא. מידי דעל ידי עזירה קאתי לא כנס קרא למימרי' צניס אשר יולדו כו' דהא לא כנס למימי לדי דור שלישי: והרי ממוז. דליהו לא הוי ממוז אלא ע"י עזירה שבא אצוי על חיזי כריתות וכתיבה

מצרי שני במה יטהר. וא"ת ישא שמוקית דהא ר' יהודה אית ליה צפ' עשרה יוחסין (קדושין עג). בקהל ודאי הוא דלא יצא הא בקהל ספק יצא והבן נמי יהא מותר לצא בקהל דממוז ודאי הוא דלא יצא הא ממוז ספק יצא ויש לומר דשמוקין לא שכיחי

קרא לא יצא ממוזי וטעמ' דלא שכיח אילטרין קרא למיכתביה דלכי מיתרמי לא נטמע ביה: דאי היתירא. בגון שלישי יצא וגו' ו: והרי מחזיר גרושו. משניסת לאחר דאי הוא וכתב קרא להיתירא דכתיב (דברים כד) כי תועבה היא ודרשין (קדושין ד' ע). היא תועבה ואין צנייה תועבין: הכס משום עיקר איסורא כתיבה: לאשמועינן דליהי מיהא תועבה הויא:

מצרי שני במאי יטהר דלמא ר' דאי עבר ונסיב דאי לא כתיב קרא הרי ממוז דאי וכתביה קרא דאי לאיסורא כתב דאי להיתירא לא כתב הרי מחזיר גרושתו דאי להיתירא וכתביה התם משום עיקר איסורא הוא דכתביה ת"ר אם נאמר בנים למה נאמר דורות ואם נאמר דורות הייתי אומר בן ראשון ושני אסור שלישי מותר לכך נאמר דורות ואם נאמר דורות ולא נאמר בנים הייתי אומר לאותן העומדים על הר סיני לכך נאמר בנים להם אמהם מנה להם הלך אחר פסולן ואיצטרין למיכתב להם ואיצטרין למיכתב אשר יולדו דאי כתב רחמנא אשר יולדו ה"א מבניהם מנה כתב רחמנא להם ואי כתב רחמנא להם ה"א מצרית מעוברת שנתגיירה היא ובנה חד יכתב רחמנא אשר יולדו ואיצטרין למיכתב להם הכא ואיצטרין למיכתב גבי ממוז משום דאין ראוי לבא בקהל לעולם אבל הכא אימא לא צריכא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שלישי הואי אלמא סכבר בתר דידיה שדינן ליה מתיב רב יוסף רבי טרפון אומר י"ב כולין ממוזים ליטהר כיצד ממוז נשא שפחה הולד עבד שחררו נמצא בן חורין אלמא בתר דידה שדינן ליה שאני התם דאמר קרא האשה וילדיה תהיה לאדוניה מתיב רבא אמר ר' יהודה מנימין גר מצרי היה לי חבר מתלמידי רבי עקיבא ואמר אני מצרי ראשון ונשאתי מצרית ראשונה אשיא לבני מצרית שניה כדי שיהא בן בני ראוי לבא בקהל ואי ס"ד בתריה דידיה שדינן ליה אפילו ראשונה נמי הא אמר ליה רבי יוחנן לתנא תני ראשונה כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שני הואי אלמא בתר אימיה שדינן ליה אמר ליה אבי אלא הא דאמר ר' יוחנן הפריש חטאת מעוברת וילדה רצה מתכפר בה רצה מתכפר בולדה אי אמרת בשלמא עובר לאו ירך אמו הוא הוה ליה כמפריש שתי חטאות לאחריות ואמר רב אושעיא הפריש שתי חטאות לאחריות מתכפר באחת מהן והשניה תרעה אלא אי אמרת עובר ירך אמו הוה ליה

תורה אור השלם

- 1. בנים אשר יקלדו להם דור שלישי יבא קרובם בקהל: דברים כג ט.
2. לא יבא ממזר בקהל: ו' דור עשירי לא יבא לו בקהל: דברים כג ט.
3. אם אדוני יתן לו אשה ויקלד לו בנים או בנות אשה ויקלדו: תורה לארבעה ויהא יבא בגופו: שמות כד ט.

גליון הש"ס

גמ' מצרי שני במאי יטהר. ע"י קדושין פ"א ע"א: שם דאמר קרא האשה וילדיה לעל ככ ע"ב: שם בנה אין צריך מבילה. ע"י לעל חו ע"ב: דמ"ה מטיבין אותו: ת"ה מצרי ובי ובי' וישא נתיבה ובי. ע"י ט"ו אכן מגילה י" ע"ב ד"ה דלגמיה:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ר"ה כנס רחמנא ובי ואין השביון חדא דלא הס"ד ומיהא היא נמקח:

מוסף רש"י

מצרי שני. שנתגייר אצוי שנשא מצרית ראשונה. שנתגיירה אשה בנה שלישי. ומותר ליה ישראלית. כדכתיב דור שלישי יצא להם. דכיון דלא קדושין ואין עזירה. לנת אבות קרינא ביה כשרא. והא דלמתיין להם ליה אחר פסולן. היינו בעל ישראל שנשא מצרית או מצרית שנשא ישראלית. דש קדושין וכן עזירה. ע"י ע"ב דורות הולד הולך אחר המצרי. וילדו הולך אחר האחריות והוא יתכפר תצטרות. שם איתנין ליה חטאת למיתה היכא דלפריש צנייה ריקנית ונתעברה וילדה: והשניה טרעה. וכי אמרינן (תמורה ד' טו). חטאת ספרכו צעליה למיתה אולא כגון שהפריש חטאת ואצדה והקריב אחרת תחמיה ואחר כך נמלאת ראשונה: נלידה. הך אחר האם: קרקפנא. אדם חשוב: בן עמודי. היכא דגרסי: כי אמר ר' יוחנן. ומפי השמועה אמרת ולא מדעתך: אין לריך טעילה. לטוס גירות דסקלקא ליה טעילה דלמיתה: משום דר' יחנן דאמר דבר טורה רובו ומקפיד עליו חוץ. והכא לא קפיד צהאי טעילה האיש ולדא דצנייה הוא וטעמ' דלמך התם גורו על רובו שאין מקפיד כו' הכא חוקימנא אלא חרימנא: והא

הוה אמינא מצרית מעוברת שנתגיירה היא ובנה חד הוא כתב רחמנא אשר יולדו. וא"ת אי סכבר כרבי יהודה א"כ לימא דליצטרין אשר יולדו לומר שהכתוב תלפן צלילה ואי כרבי שמעון היכי ס"ד דליה וצנה חד הוא כיון דקסבר מצרי ולא מצרית וי"ל דקס"ד כיון דקס"ד שפורט בכתיבת חשיב דור ראשון: חזיתיה רישך ביני עמודי. פירוש רבך דלמניו רבה שהלך ללמוד לפני רבי יוחנן צשיליה כמובות (ד' ק"ה). ב: בעלמא בתר אבוה שדינן ליה. דעובר לאו ירך אמו הוא והא דמשמע צנוק פרק שני דגיטין (ג' כג): וס' דלית ליה לרבי יוחנן דעובר ירך אמו הוא גבי הא דקאמר נראין הדברים שעבד מקבל גט מיד רבו של חזרו כו' התם אליבא דרבי איירי וגרסינן התם כסיפא מאי טעמא דרבי: א"ל הא דאמר רבא נברית מעוברת ב' ו"ת ומאי פריך ומצא לה צלילה אית ליה דעובר ירך אמו הוא צפ' כל האסורין (תמורה ל): וצפרק שור שנגח את הפרה (ב"ק ד' ק' מו). וס' דקאמר היא וולדה נגחו היא וולדה נרצעו ואמר ר"י שרונה ליישב דברי רבא דהכא אפילו כרבי יוחנן:

רובו ומקפיד עליו חוץ. לא כמו שפירש צנוקטלס צ"כ

דסוכה (ד' טו): וס' דליינו דוקא צשערו אצל בגופו חוץ אפילו מיעוטו שאין מקפיד דא"כ למה לי קרא לשערו דדרשין (ס' א) את צשערו את הטפל לצשערו כיון דהלכה למשה מסיני נאמרה לו צפירוש שערך רובו ומקפיד עליו כו' ועוד מדקדק ר"ת דאי צשערו דוקא ה"ל למקדק ר"ת אימור דלמך רבי יחנן שערך צשערו מ"י אמר ומיהו צללו הכי פריך שפיר: מני

רובו ומקפיד עליו חוץ. לא כמו שפירש צנוקטלס צ"כ

עמודי. ע"י של מדרש ר' יוחנן (ס' טו). דבר תורה. הלכה למשה מסיני צמורה שבעל פה דלמך מר שיעורין ומהלך הלכה למשה מסיני (ג' טו). רובו. רוב שערך. שם י' צו דבר החוץ כגון דניש ודי ויטיש יבש חפסי יבש או קשור רובו אמת אמת (שורבין ד' וכו') סוכה טו ונה (ס' טו). ומקפיד עליו. שצנוקטלס ללך דן שדלשו (שורבין טו). רובו שאינו מקפיד עליו. הוה ליה כגופיה האיל ואין סופו לטילו ויבטל לגביה ולא חייך (סוכה טו) וכו' ע"י שורבין (טו).

היינו היכא דמפריש טעמיה ומתעברה וילדה. דהלכה למשה מסיני ניהו חמש חטאות ממות וצביה גמריי לה דמתה. אכל

פ' א מיי פ"ב מהל' אסוריו ציהא הלכי טי סמג לאוין קיב טושיע: אהיע סמג ד ספ"ק ג: פ' ב מיי שם טושיע שם ספ"ק ו: פ' ג מיי שם הל' כ טושיע שם ספ"ק ד: פ' ד מיי שם פ"ו הלכה ד סמג לאוין קיב טושיע שם ספ"ק כ: פ' ה מיי שם פ"ב הלכה כ סמג שם קיב קטו טושיע שם ספ"ק ו: פ' ו מיי פ"ד מלכות ספולו המוקדשין הלכה ו: פ' ז מיי שם הלכה ה: פ' ח מיי שם הלכה א: פ' ט מיי פ"ג מהל' אסוריו ציהא הלכה ו סמג לאוין קיב טושיע י"ד סמג קמח ספ"ק ו: פ' י מיי פ"א מהל' מקולות הלכה י' סמג רמח טושיע י"ד סמג קמח ספ"ק א:

תוספות ישנים

מצרי שני במאי יטהר. וא"ת ישא שמוקית דהא ר' יהודה אית ליה צפ' עשרה יוחסין (קדושין עג). בקהל ודאי הוא דלא יצא הא בקהל ספק יצא והבן נמי יהא מותר לצא בקהל דממוז ודאי הוא דלא יצא הא ממוז ספק יצא ויש לומר דשמוקין לא שכיחי

תוספות ישנים

מצרי שני במאי יטהר. וא"ת ישא שמוקית דהא ר' יהודה אית ליה צפ' עשרה יוחסין (קדושין עג). בקהל ודאי הוא דלא יצא הא בקהל ספק יצא והבן נמי יהא מותר לצא בקהל דממוז ודאי הוא דלא יצא הא ממוז ספק יצא ויש לומר דשמוקין לא שכיחי

מוסף רש"י

מצרי שני. שנתגייר אצוי שנשא מצרית ראשונה. שנתגיירה אשה בנה שלישי. ומותר ליה ישראלית. כדכתיב דור שלישי יצא להם. דכיון דלא קדושין ואין עזירה. לנת אבות קרינא ביה כשרא. והא דלמתיין להם ליה אחר פסולן. היינו בעל ישראל שנשא מצרית או מצרית שנשא ישראלית. דש קדושין וכן עזירה. ע"י ע"ב דורות הולד הולך אחר המצרי. וילדו הולך אחר האחריות והוא יתכפר תצטרות. שם איתנין ליה חטאת למיתה היכא דלפריש צנייה ריקנית ונתעברה וילדה: והשניה טרעה. וכי אמרינן (תמורה ד' טו). חטאת ספרכו צעליה למיתה אולא כגון שהפריש חטאת ואצדה והקריב אחרת תחמיה ואחר כך נמלאת ראשונה: נלידה. הך אחר האם: קרקפנא. אדם חשוב: בן עמודי. היכא דגרסי: כי אמר ר' יוחנן. ומפי השמועה אמרת ולא מדעתך: אין לריך טעילה. לטוס גירות דסקלקא ליה טעילה דלמיתה: משום דר' יחנן דאמר דבר טורה רובו ומקפיד עליו חוץ. והכא לא קפיד צהאי טעילה האיש ולדא דצנייה הוא וטעמ' דלמך התם גורו על רובו שאין מקפיד כו' הכא חוקימנא אלא חרימנא: והא